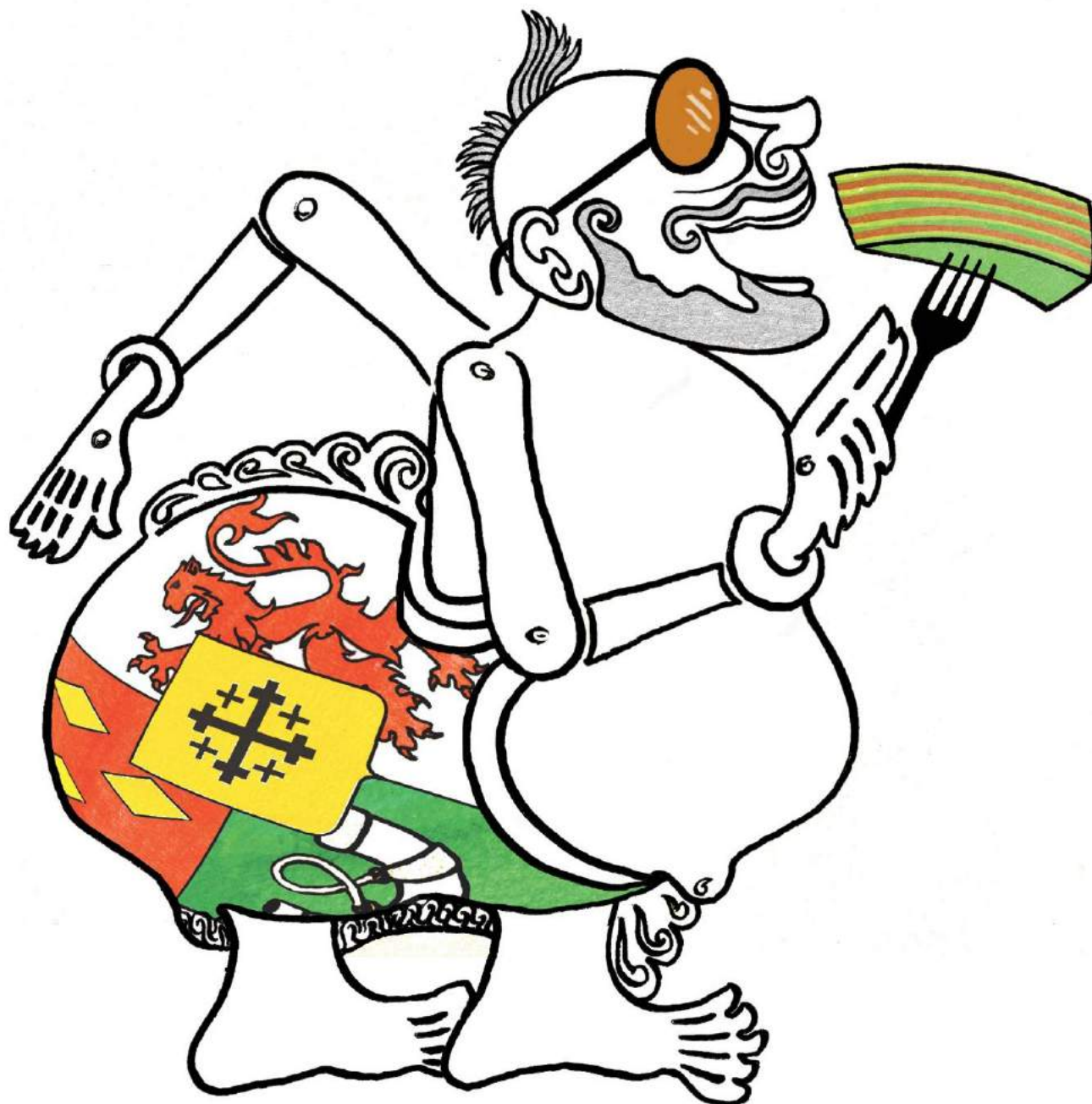

Pulcinella en punakawan

Pulcinella en punakawan

Een tastbare, museale, muzikale, educatieve, tweetalige en theatrale 'kijkervaring'. Een Europees en Indonesisch erfgoedproject voor jong en oud. Een internationale poppentheaterexpositie en -presentatie voor visueel beperkten en anderen.

Pulcinella en punakawan

Een tastbare, museale, muzikale, educatieve, tweetalige en theatrale 'kijkervaring'. Een Europees en Indonesisch erfgoedproject voor jong en oud. Een internationale poppentheatertentoonstelling en -presentatie voor visueel beperkten (blinden en slechtzienden) en anderen.

Europese poppentheaterfiguren en Indonesische wayang

'Pulcinella en punakawan' is een Nederlands- en Engelstalige, voelbare poppentheater erfgoedproductie. Een expositie en presentatie voor visueel beperkten (blinden en slechtzienden) en anderen. Uitgangspunten: op prikkelende, associatieve, beeldende, speelse en tactiele wijze in aanraking komen met het traditionele Europese poppentheater en het Indonesische wayangspel. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/cium.pdf>.

Uitgangspunten van het internationale, tweetalige en museale project

Doel van het project: het ontdekken van de relatie tussen het uiterlijk van de aansprekende poppentheater- en wayangfiguren en de daarbij behorende attributen en technieken. De bezoekers worden geconfronteerd met een uitdagende variëteit aan poppen, instrumenten, voorwerpen, stemmen, teksten, geuren en afbeeldingen. Non-visueel is het mogelijk de presentaties extra te ervaren met behulp van audio-ondersteuning. Deelnemers komen in aanraking met poëzie, Nederlands-Indische uitdrukkingen, muziek en liedjes. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/verrassendecontrasten.pdf>.

Poppentheater technieken en -attributen

Getoond worden Europese hand-, stok- en stangpoppen. Uit Indonesië komen de wayang-kulit-schimmenspelvorm, de wayang-golek- en wayang-klitik-stokpoppenspeltechniek en het wayang-topeng-maskerspel. De aangeboden artefacten en traditionele poppenkastattributen zijn gemaakt van hout, leer, hoorn, bamboe, kunststof, stro, papier, metaal en diverse stof- en andere materiaalstructuren. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/PublicatiesDocumentation.pdf>.

Gamelan, draaiorgel en aap

Gamelanmuziek is een belangrijk onderdeel van het project. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van het Javaanse gamelan-instrumentarium 'Kjai Paridjata'/'Heer levensboom', dat het Poppenspe(e)lmuseum heeft overgenomen van voormalig museum Nusantara in Delft. Uniek is ook het draaiorgeltje met een net echte aap als handpop. De bezoekers mogen zelf het orgeltje laten draaien en met de aap spelen. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/gamelanNusantara.pdf>.

De cium van Katrijn: Nederlands-Indische tactiel audioboek

Bijzonder is het losbladige en kleurrijke poppentheater-kijk-ruik-voel-lees-luister-en-spielboek 'De cium van Katrijn': een Nederlands-Indisch tactiel audioboek met geuren uit de oosterse keuken. In een paar duidelijk voelbare spelscènes vraagt Katrijn eerst aan Jan Klaassen of hij met haar wil trouwen. Daarna vraagt ze het aan de Javaanse punakawan: de wayang-kulitclowns Semar, Nala Gareng, Bagong en Petruk. Deze zeggen allemaal nee. Petruk raadt haar aan met Jan te trouwen. Die zegt dan dat hij toch wél wil en Katrijn geeft hem een zoen (cium). De tafereeltjes zijn afgebeeld op uitneembare pagina's van vilt. Daarop staan rijmpjes in combi-schrift (drukletter met synchroon lopende tekst in braille). Ze zijn gevat in duidelijk voelbare tekstballonnen. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/tactielaudioboekDeciumvanKatrijn.pdf>.

Compositie-opdrachten

Een essentieel onderdeel bij het voelbare audioboek is de ingesproken tekst met muzikale ondersteuning en de weergave van straatdraaiorgelklanken, aangevuld met gamelanmuziek en applaus. Wij gaven hiervoor een compositie-opdracht aan Sinta Wullur en Renadi Santoso. Beide muziekstukken zijn gebaseerd op westerse en oosterse muzikale motieven.

Zie o.a.: http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/ciumvideo_3.html.

Een tafelpoppenspel en vier kleurrijke en voelbare poppentheaterboeken

'De kus van Katrijn'/'De tút fan Katryntsje'/'Katrijn's kiss'/'Der Schmatz von Gretl' zijn vier voelbare en kleurrijke audioboeken en een tafelpoppenspelletje in het Nederlands, Fries, Engels en Duits. Er is ook een meertalige uitvoering in zwarte stofstructuren en materialen. Zo kunnen en mogen ook zienden de donkere wereld van blinden ervaren en beleven, zo je wilt 'bekijken' en respectievelijk 'voelen'. De ogen van de ziende deelnemers kunnen wel of niet bedekt worden met de bijgevoegde ooglapjes. In al de boeken worden de teksten weergegeven in combi-schrift. De tekstballonnen in het zwarte boek zijn verwisselbaar. Ze zijn bevestigd met klittenband. De poppenkastscènes zijn afgebeeld op uitneembare pagina's van vilt.

Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamphlet167e.pdf>.

Spelscènes: 'De kus', 'De tút', 'The kiss' en 'Der Schmatz'

In het spel en in de audioboeken vraagt Katrijn eerst aan Jan Klaassen of hij met haar wil trouwen. Daarna vraagt ze het aan de Franse Guignol en zijn vriend de schoenlapper Gnafron. Vervolgens aan de Hongaarse Vitéz László. Allen zeggen nee! Als laatste raadt de gemaskerde Italiaanse clown Pulcinella haar aan toch maar met Jan Klaassen te trouwen. Jan zegt dan dat hij toch wél wil en Katrijn geeft hem een kus/tút/kiss/Schmatz. Toegepaste materiaal-soorten: vilt, wol, transparant- en flock-folie, papier, garen, katoen, leer, foam, hout, kunststof, plastic, rubber, metaal, glazen kralen, ritsen en haakwerk. Geuren: lavendel en kruidnagel. De muziekfragmenten komen uit 'La musica notturna delle strade di Madrid' en 'De dans van de blinde bedelaars' van de componist Luigi Boccherini (ca. 1780). Al de tactiele audioboeken zijn gemaakt door Birgit Tomesen en Otto van der Mieden.

Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak273e.pdf>,
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/pamflet165a.pdf> en
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DetutboekdeelI.pdf>.

Kijken, luisteren, lezen en voelen

Ingesproken teksten maken deel uit van al de presentaties. Verder zijn er een speelscherm (kelir) met transparante mini wayang-kulitschimfiguren, een Poppenspe(e)lmuseum-doe-speel-en-leskist met figuren in de diverse poppenspeltechnieken, een voelbare poppentheatertrui met een afbeelding van Jan Klaassen en een krokodil, en een tactiel kostuum van o.a. de Indonesische dalang/poppenspeler: beskap genaamd. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/ExpoAudioBlind.pdf>.

Educatie: publicaties en multimedia

Beschikbaar zijn publicaties met voelbare afbeeldingen op zwelpapier en als reliëf-, blinddruk met braille en druk(zwart)letter. Deze bevatten geabstraheerde illustraties van onder andere Europese poppenkastfiguren en de Javaanse wayang kulit, aangevuld met korte tweetalige tekstjes in het Nederlands en in het Engels. De te bekijken en te beluisteren filmpjes met traditionele Europese en Javaanse spelmomenten en gamelan- en indomuziek – waaronder Indonesische traditionals en krontjong-songs – zijn ook via de website van het Poppenspe(e)lmuseum te zien en te horen. Verder zijn er lesbrieven, een poppentheater-, wayang- en gamelan-abc met de verklaring van namen en woorden, vragenspellen in multiple-choicevorm, een audiopen met muziek en tekst, en voelbare puzzels met audio-ondersteuning. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak268e.pdf>.

Een vleugje westerse en oosterse cultuur

Nog niet eerder is op deze wijze de aansprekende Europese poppentheater en de Indonesische wayang- en gamelantraditie in een erfgoedpresentatie tot leven gekomen: een weg naar reflectie, verbeelding en schoonheid met een vleugje westerse en oosterse cultuur. Zie o.a.: <http://www.poppenspel-museumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet159a.pdf>.

Bijlagen

Afbeeldingen I t/m XXXIII, verantwoording en 'Met dank aan ...'.

N.B. Klik op de plaatjes voor – nog meer – achtergrondinformatie. Dit document op onze website, zie <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden/pdf/Pulcinellapunakawan.pdf>. Engelstalige versie, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/PulcinellaPunakawanEng.pdf>. Zie ook (folder): <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Pdf/PulcinellaPunakawanNLEng.pdf>.

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum (ANBI)
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx>
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>

Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

POPPE(S)ELMUSEUM / DUTCH PUPPETRY MUSEUM

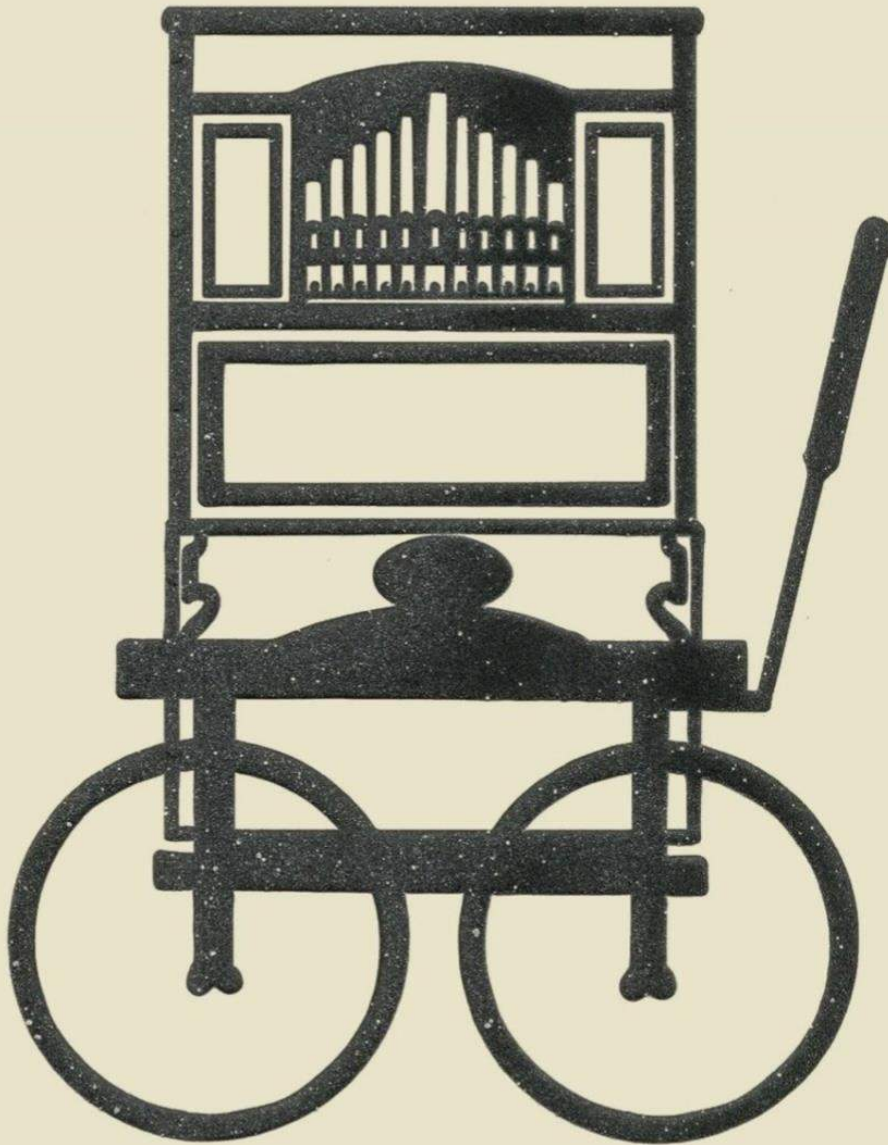

POPPE(S)ELMUSEUM / DUTCH PUPPETRY MUSEUM

Pulcinella

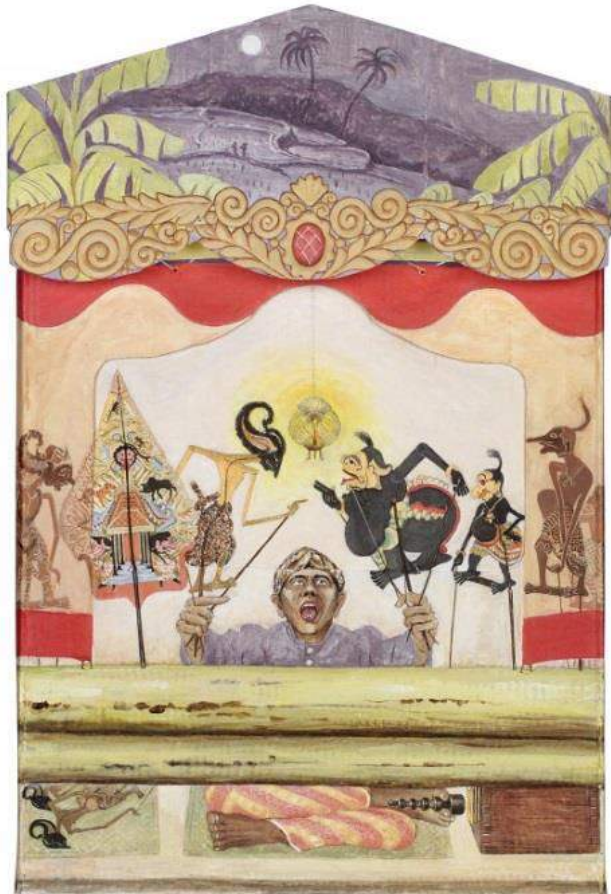
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden

POPPENSPELMUSEUM
DUTCH PUPPETRY MUSEUM

POPPENSPELMUSEUM
DUTCH PUPPETRY MUSEUM

Draaiorgel
Barrel organ

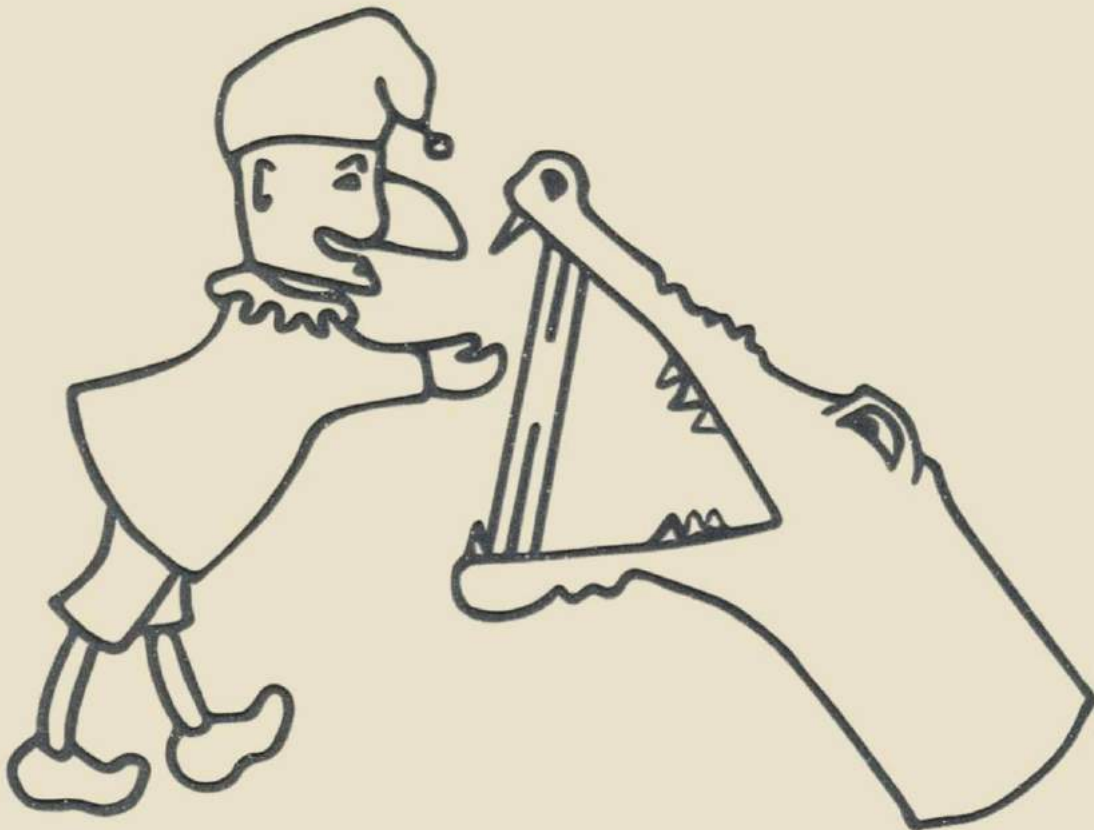

Poppenspe(e)lmuseum / Dutch Puppetry Museum

POPPENSPELMUSEUM / DUTCH PUPPETRY MUSEUM

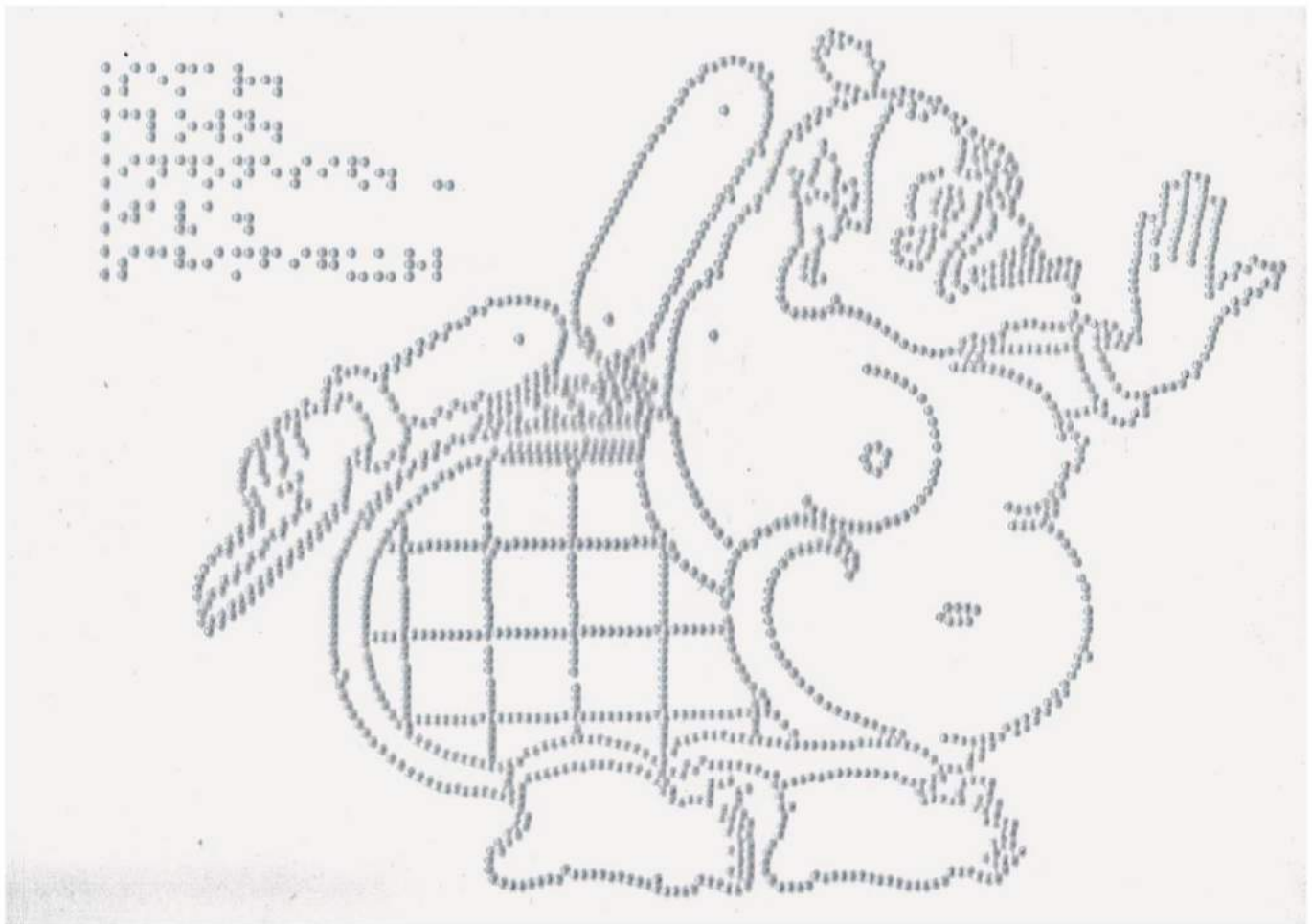
POPPENSPELMUSEUM / DUTCH PUPPETRY MUSEUM

Jan Klaassen

Krokodil Crocodile

Handpop Hand puppet

info@poppenspe(l)museum.nl www.poppenspe(l)museumbibliotheek.nl/Blinden

Afbeelding en tekst:

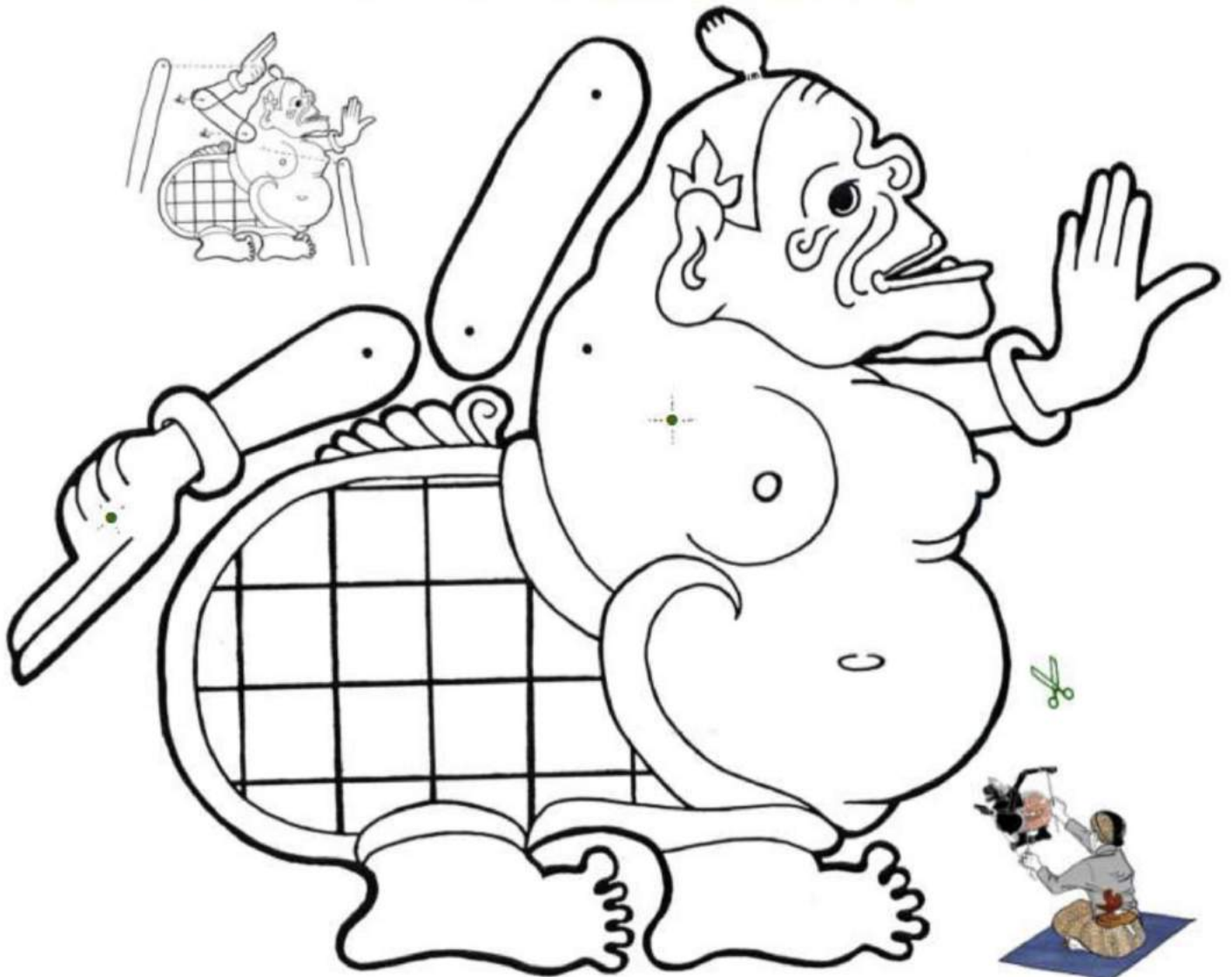
Semar.

Clown.

Indonesië –

Java.

Schimfiguur.

Zelf eens proberen? Semar, een wijze Javaanse nar

Wat heb je nodig? Kleurpotloden, schaar, karton, lijm, vier splitpennen, speelscherm (wit doek of papier) en een lamp

Semar is een Javaanse wijze én geestige dienaar van goden en edelen. Hij is een van de punakawan (komische personages) uit het wayangspel. Semar lost in veel wayangverhalen (lakons) de problemen op. Hij geeft niet alleen raad, maar maakt ook grappige opmerkingen. Semar heeft een potsierlijk uiterlijk. Zijn bolle buik is bloot en hij heeft flinke billen. De poppenspeler van het Indonesische wayangspel heet dalang. Deze zit met gekruiste benen achter (of voor) het speelscherm (kelir). De dalang is de leider van het gamelanorkest en beweegt alle figuren, spreekt hun rollen, zingt en vertelt.

Aan de slag! Geef de pop een vrolijke kleur. De geblokte wikkelrok (sarong) is bruin. Het gezicht is geel, de buik is roze en de lippen zijn rood. Plak Semar en de twee dubbele stroken op een stevig stuk karton en knip ze uit. Bevestig de rechterboven- en -onderarm door middel van een splitpen aan elkaar en maak de arm met een splitpen vast aan het lichaam. Vouw de stroken om bij de stippellijn. Plak beide delen tegen elkaar, zodat de 'speelstokjes' steviger worden. Maak een gaatje aan het uiteinde voor de splitpen. Met de ene strook kun je de rechterarm van Semar bewegen, met de andere houd je zijn lijf omhoog.

D O E P A K

Du PAK Doe PAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIMELKRANTKRABEL Doe PAK Du PAK
Newsletter and Scribblings Nr./No. 283e

Tactiele mondkapjes

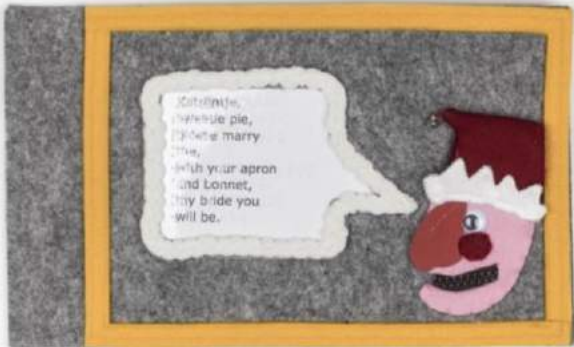
Voor de activiteit 'Een kijkje in de poppenkast' – een (reizende) mini-pop-upexpositie over het internationale poppentheater voor visueel beperkten – tonen wij museummondkapjes.

Deze verwijzen naar het tafelpoppenspel 'De kus van Katrijn', 'De tút fan Katryntsje', 'Katrijn's kiss' en 'Der Schmatz von Gretl'. Een project voor jong en oud.

Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>.

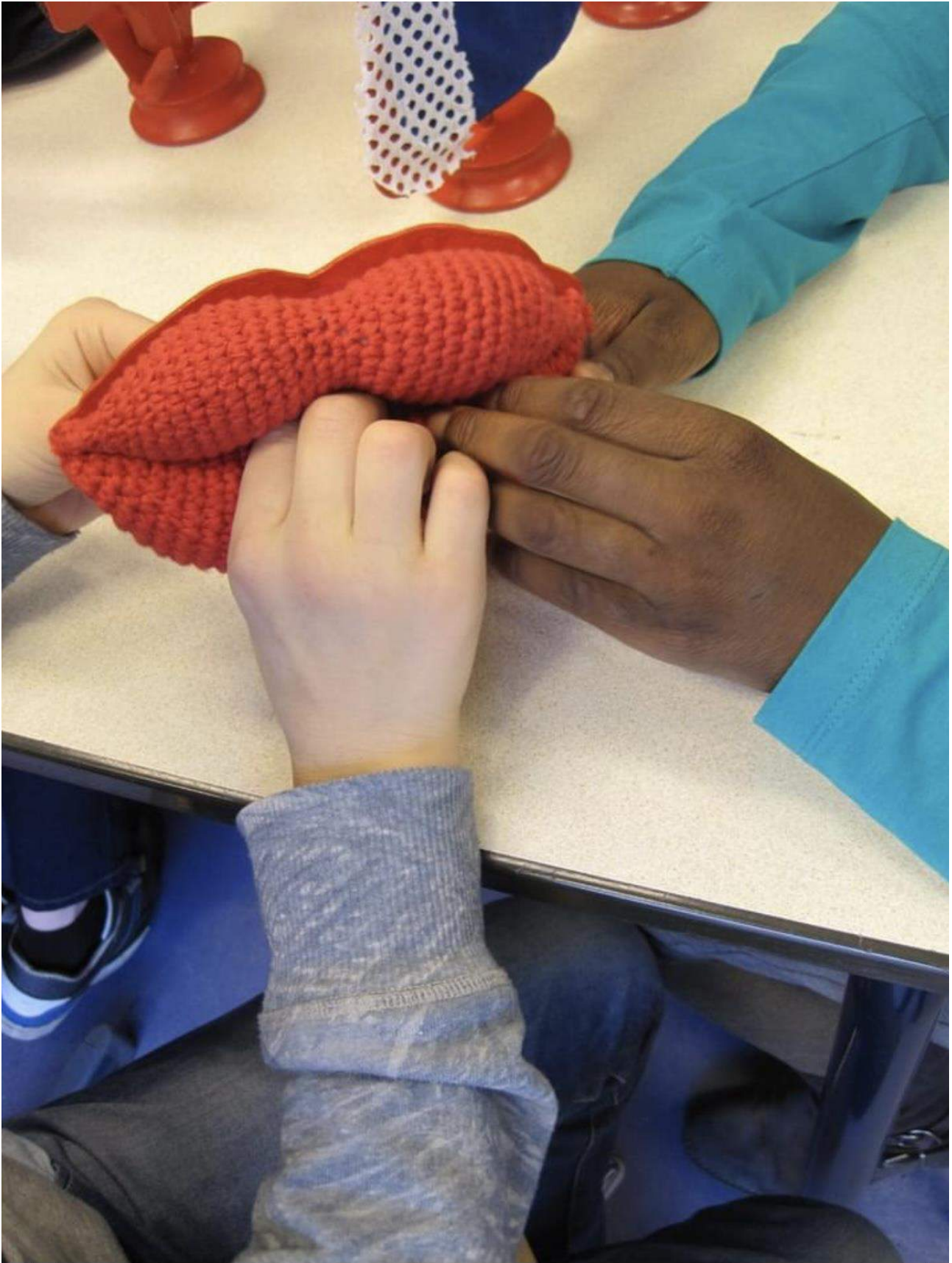

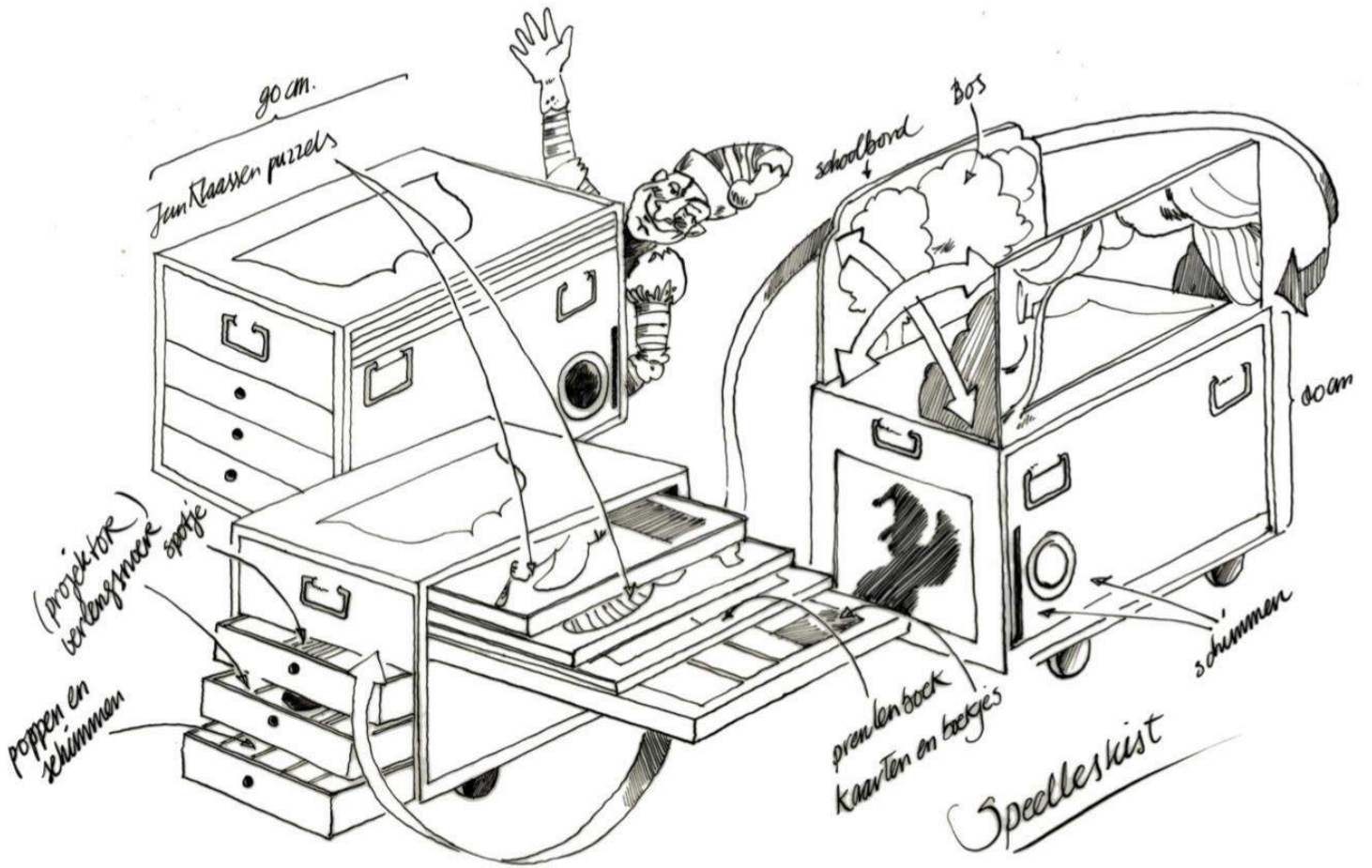

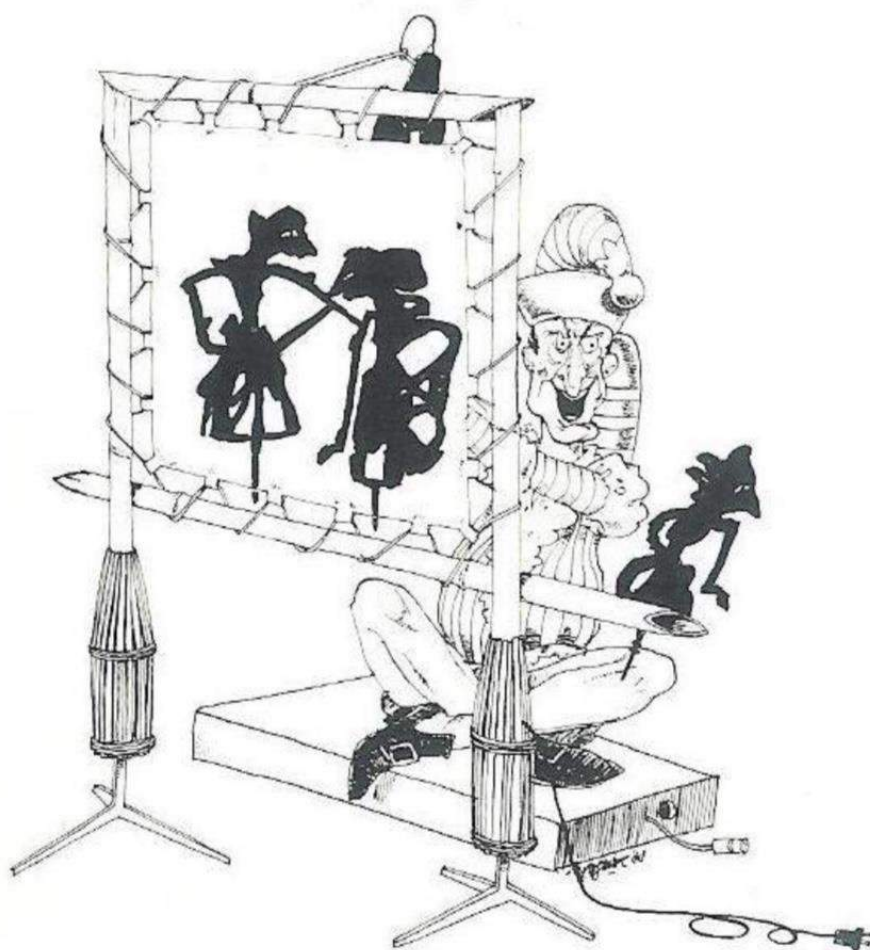

Wayang en Indonesië

Spelfiguren: maken en spelen

Bijlage

Voorbeelden

1. Wayang en Indonesië

Kunst, cultuur en theater

Lesbrief voor de hoogste groepen van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Aan de hand van deze lesbrief leren leerlingen over de eeuwenlange relatie tussen Nederland en Indonesië. Al doende komen zij in aanraking met enkele aspecten uit de Indonesische cultuur, de kunst en het theater, met name de presentatievormen van het wayangspel. Ook maken ze kennis met bijzondere voorwerpen en de Javaanse grappenmakers Semar en zijn zonen.

Raadpleeg voor meer informatie over de wayang:

<http://www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx>.

Leerdoelen

- Leerlingen maken actief kennis met aspecten van de Indonesische kunst en (beeld)cultuur.
- Leerlingen ontdekken wayang kulit: de spelvorm, de techniek, de verschijningsvormen – waaronder de wayang revolusi – en enkele karakteristieke wayangfiguren.
- Leerlingen leren over de gedeelde geschiedenis van Nederland en Indonesië.

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIJELKRANTKRABEL DoePAK DuPAK
Nr. 214

Wat heb je nodig?

Ingrediënten

- 2 courgettes
- 2 teentjes knoflook
- 1 ui
- sap van een halve citroen
- 1 eetlepel sambal
- 2 eetlepels kerrie of massala
- 150 g bloem
- 2 eieren
- olijfolie

Bereidingswijze

Was de courgettes en snij de kontjes eraf. Rasp ze grof, laat de geraspte courgette uitlekken of druk het goed uit in een zeef of een vergiet.
Pel de ui en de knoflook en hak deze zo fijn mogelijk. Klop in een grote kom de eieren los. Meng de geraspte courgette, de fijngehakte ui en de knoflook met de bloem en de overige ingrediënten.

Verhit olijfolie in een grote koekenpan. Leg een paar 'bergjes' van het mengsel in de pan en plet die met een lepel tot een koekje. Bak op niet te hoog vuur de hapjes goudbruin. Keer ze met een spatel of een lepel. Mmm, dat is lekker pedis (scherp van smaak)! Tip: serveer met crème fraîche, ketimoen (komkommer) en veldsla.
Selamat makan! Eet smakelijk!

Pittig hapje van Petruk en Gareng: courgettegerecht met sambal

Afbeeldingen wayang-kulit-figures: Petruk (links) en Nala Gareng, komische personages (punakawan) in het wayangspel. Voor meer informatie over eten en drinken in de poppenkast en wayang, zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx. Illustraties: Gitte Clemens © en Ad Swier ©.

Concept: Otto van der Mieden © (2014). Dit document op internet, zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak214.pdf.

Hyperlinks: klik op de vet gezette woorden. Applaus!

Kroepoek

Kroepoek kulit (koelít) wordt gemaakt van stukjes onderhuid (leer) van een buffel. Soms kunnen oude wayang-kulit-poppen dus ook nog als een knapperig tussendoortje en snoeperij dienen.

Wayang-kulit-figuren zijn kleurrijke, platte figuren die gemaakt zijn van leer (kulit) van de karbouw, een Indonesische buffel. Wayang kulit is een van de wayangtheatervormen uit Indonesië.

Verantwoording afbeeldingen I t/m XXXIII

Voorplat

De kop van de Italiaanse clown Pulcinella, handpop. Maker: L'Ateyer de Guignol – Geneviève et Gilbert Pavaly. (Lyon, ca. 1990). Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden/hoofdstuk18a.pdf>.

Pagina

2. Een spekkoeck/kwee lapis etende en donkere bril dragende Semar – een van de Javaanse punakawan/clowns – met het gezicht van Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en conservator Otto van der Mieden. Semar draagt een gebatikte sarong (wikkelrok) met daarop een afbeelding van het familiewapen van de familie Van der Mieden. Tekening: Elsje Zwart (2016).
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/semarspekkoeckkweelapis.pdf>
en <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak244e.pdf>.
6. Pulcinella. Afbeelding t.b.v. zwelpapier. Tweetalig braille en zwartschrift. Illustratie: Elsje Zwart.
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak290a.pdf>.
7. Draaiorgel. Afbeelding t.b.v. zwelpapier. Tweetalig braille en zwartschrift. Illustratie: Elsje Zwart.
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak290a.pdf>.
8. 'Wayang-poerwa-vertooner'. Wayang kulit, Soerabaya. Dalang met speelscherm – kelir, wayanglamp – blenchong en gamelanspelers. Illustraties uit: 'Java. Beelden van volksleven en bedrijf'. Auteur: Emilie van Kerckhoff. Impressum: Scheltema & Holkema's boekhandel (Amsterdam, 1912).
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/lesbrief.pdf>.
8. Poppenspe(e)lpastichetheater. Javaans wayang-kulitspel, schimmen- en stokpoppenspel. Dalang in kleermakerszit met een cempala tussen zijn tenen, een wayanglamp – blenchong, een gunungan geprikt in de liggende en zachte stam van een bananenplant – debog, en de punakawan, waaronder Semar, Nala Gareng en Petruk. Realisatie theatertje: Hetty Paërl (Amsterdam). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pastiche04.pdf>.
9. Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden als dalang (wayang-kulitspeler) met twee punakawan (clownfiguren). Otto draagt een beskap, een Javaans jasje met afbeeldingen van wayang-kulitfiguren. Op zijn hoofd heeft hij een blangkong, een traditioneel Javaans hoofddeksel. Links: Petruk. Rechts: Bagong.
Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/lesbriefposterfiguren.pdf>.
10. De cium van Katrijn. Tactiel audioboek met keuze-, applaus- en aan- en uitknop en audiolipjes t.b.v. de sprekende pen. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/tactielaudioboekDeciumvanKatrijn.pdf>.
10. Wayang-kulitfiguren. Oud-Hollandse Jan Klaassen met een Javaans snorretje en zijn vrouw Katrijn. Zij draagt een luifelmutsje en een schortje. Jan heeft een naar voren stekende puntmuts op zijn hoofd en in zijn hand een speer. Realisatie wayang-kulitfiguren: Ledjar Subroto (Yogyakarta). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum.
Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak219a.pdf>.
11. Bewegende oud-Hollandse Jan Klaassen. Realisatie wayang-kulitfiguur: Ledjar Subroto (Yogyakarta, ca. 2010). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum.
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak240e.pdf>.
12. Aap en Pulcinella. Afbeeldingen t.b.v. zwelpapier. Tweetalig braille en zwartschrift. Illustratie: Elsje Zwart.
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak289a.pdf>.
13. Jan Klaassen, knuppel en krokodil. Afbeelding t.b.v. zwelpapier. Tweetalig braille en zwartschrift. Illustratie: Elsje Zwart. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak290a.pdf>
en <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak281e.pdf>.
14. Semar. Afbeelding t.b.v. transparante reliëfprint. Tweetalig braille en zwartschrift. Illustratie: Gitte Clemens.
Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden/hoofdstuk22a.pdf>.
15. Semar. Zelf eens proberen? Schimmentheaterfiguur.
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Semarschim.pdf>.
16. Mondkapjes. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak283e.pdf>.
17. Pastichetheater met papierentheaterfiguren. Zelf eens proberen?
Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pastiche22.pdf>.
18. De kus van Katrijn. Tactiel audioboek met keuze-, applaus- en aan- en uitknop.
Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Eenkijkjeindepoppenkast.FilmsMovies.pdf>.
19. De kus van Katrijn. Tactiel audioboek met keuze-, applaus- en aan- en uitknop. Tafelpoppenspefiguren: Jan Klaassen met knuppel en Katrijn met mattenklopper. Losbladige pagina's: Jan Klaassen met tekstballon en tekst in combischrift en Jan Klaassen en Katrijn. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/kusnld.html>.

20. De cium van Katrijn. Losbladige pagina's met audiolipje voor sprekende pen en tekstballon met tekst in combischrift. Jan Klaassen en Semar. Zie: http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/ciumvideo_4.html.
21. Trui van Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden; voelbare afbeelding van Jan Klaassen met knuppel en een happende krokodil. Op Otto's rechterhand de Duitse Kasperl met een knuppel, in zijn linkerhand een krokodil. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak287a.pdf>.
22. Handen van een doofblinde met trui van Poppenspe(e)lmuseumdirecteur en -conservator Otto van der Mieden. Afbeelding van een krokodil en Jan Klaassen. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak287a.pdf>.
23. Gehaakte mond van De kus van Katrijn. Zie o.a.: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/KusKatrijnII.pdf>.
24. Poppenspe(e)l-doe-leskist. Illustratie: Ad Swier. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet46.pdf> en <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet46bijlage.pdf>.
25. Speelpaneel voor wayang-kulitschimfiguren met Jan Klaassen als schimmenschuiver. Detail pagina lesbrief Wayang en Indonesië. Illustratie: Ad Swier. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/lesbrief.pdf>.
26. Document uit lesbrief Wayang en Indonesië. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/lesbrief.pdf>.
27. Recept pittig hapje van Petruk en Gareng. Zelf eens proberen? Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak214.pdf>.
28. Kroepoek. Detail document uit lesbrief Wayang en Indonesië. Zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/lesbrief.pdf>.

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum (ANBI)
 Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx>
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>
www.geheugenvannederland.nl

Met dank aan

Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum
Friends of the Dutch Puppetry Museum

KITLV

Vereniging KITLV

KICKSTART
CULTUUR
FONDS

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND NL

Bosch Uyt den Bogaard Stichting

cnf

Stichting Carel Nengerman Fonds

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum (ANBI)
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Info: +31(0)578 - 63 13 29
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Wayang.aspx>
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs
<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden.aspx>
www.geheugenvannederland.nl